

“СУЧАСНА ВИЩА ОСВІТА: ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ”

МАТЕРІАЛИ

**І МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(5-6 жовтня 2023 р.)

Запоріжжя – Мелітополь – Київ

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені
академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України
Лодзинський Університет (м. Лодзь, Польща)
Шуменський університет «Єпископ Костянтин Преславський»
(м. Шумен, Болгарія)
Eötvös Loránd Університет (м. Будапешт, Угорщина)
Бельцький державний університет імені Алеку Руссо (м. Бельці, Молдова)
Університет Західної Флориди (м. Пенсакола, США)
Сучавський університет імені Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)
Європейський університет (м. Тбілісі, Грузія)
Ардаханський університет (м. Ардахан, Туреччина)
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Національний авіаційний університет
ГО «Прогресильні»
Громадська спілка «Освіторія»
Студія онлайн-освіти EdEra

05-06 жовтня 2023 р.
I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«СУЧАСНА ВИЩА ОСВІТА: ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ»,
присвячена 100-річчю МДПУ імені Богдана Хмельницького

October 05-06, 2023
THE 1ST INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
“MODERN HIGHER EDUCATION: ACHIEVEMENTS, CHALLENGES AND
PROSPECTS OF DEVELOPMENT IN CONDITIONS OF UNCERTAINTY”, dedicated
to the 100th anniversary of Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical
University

Запоріжжя – Мелітополь – Київ, 2023

УДК 378.013.32:316.485.26(062.552)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 3 від 31.10.2023 р.)*

Редакційна колегія:

Фалько Н. М. – кандидат психологічних наук, доцент;

Коноваленко Т. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Глебова Н.І. – доктор соціологічних наук, професор;

Полякова Л.І. – кандидат історичних наук, доцент;

Сіроштан Т. В. – кандидат філологічних наук, доцент;

Муртазієв Е.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Подорожний С.М. – кандидат біологічних наук, доцент;

Гузь Н.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Сучасна вища освіта: досягнення, виклики та перспективи розвитку в умовах невизначеності: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (Запоріжжя – Мелітополь – Київ, 05–06 жовтня 2023 р.). Запоріжжя: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2023. 370 с

У збірнику оприлюднено матеріали учасників I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна вища освіта: досягнення, виклики та перспективи розвитку в умовах невизначеності», присвячена 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, яка відбулася у змішаному форматі 05–06 жовтня 2023 р.

Збірник призначено для наукових працівників, студентів, аспірантів, викладачів закладів освіти різних рівнів.

У матеріалах конференції збережено орфографію та пунктуацію авторів. За достовірність та оригінальність матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК 378.013.32:316.485.26(062.552)

© Авторський колектив, 2023

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

<i>Максимов О., Дюжикова Ю. Критерії оцінювання дій студента-практиканта на уроках хімії.....</i>	<i>11</i>
<i>Мединський С. Акредитація програм підготовки викладачів фізичного виховання як запит суспільства на якість освіти (на прикладі США).....</i>	<i>16</i>
<i>Щебликіна З. Організація процесу інноваційного управління навчальними закладами.....</i>	<i>20</i>

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ВПЛИВ РІЗНИХ ЧИННИКІВ НА ЇЇ ФОРМИ ТА ЗМІСТ

<i>Арабаджи-Тіпенко Л., Туровцева Н., Пюрко О. Формуюча роль гарденотерапії при збереженні здоров'я нації в умовах невизначеності.....</i>	<i>24</i>
<i>Букреєва І., Чичановський І. Практики соціальної солідарності та згуртованості у фокусі війни.....</i>	<i>28</i>
<i>Глебова Н., Семікін М. Проблема вимушеної міграції молоді в контексті актуальних запитів українського суспільства.....</i>	<i>31</i>
<i>Гранкіна В. Погляди на підготовку поліцейських у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання.....</i>	<i>35</i>
<i>Карасевич С., Карасевич М. Фізична культура і система фізичного виховання у вищих навчальних закладах.....</i>	<i>38</i>
<i>Калашник Д., Гейдел А. Вплив на формування мовної компетентності студентів на заняттях з фізичного виховання.....</i>	<i>42</i>
<i>Ковтун О. Управління в системі вищої освіти, що є соціально відповідальною, в умовах війни: виклики і досягнення.....</i>	<i>45</i>
<i>Кожевникова А., Воронка М. Дудко Я. Виробнича (викладацька) практика як головний компонент професійної підготовки магістрів спеціальності 0110Освітні, педагогічні науки (ОПП «Педагогіка вищої школи»).....</i>	<i>50</i>
<i>Лепський М. Турбулентність корпоративної культури вищої освіти в умовах невизначеності.....</i>	<i>54</i>
<i>Митева А., Врубел А. Формиране на комунікативната компетентност като компонент на професионалното умение на учителя по музично изкуство.....</i>	<i>59</i>
<i>Намлієва Н. Інформаційне забезпечення менеджменту фінансування вищої освіти.....</i>	<i>66</i>
<i>Озерський І. Професійний стандарт на групи професій «Викладачі вищої освіти» за спеціальністю «Право».....</i>	<i>68</i>

Осипенко С., Захарова Н. Фандрайзинг як альтернативний інструмент фінансового забезпечення закладів вищої освіти в умовах війни.....	71
Проценко А. Професійна підготовка сучасного вчителя фізичної культури.....	74
Проценко А., Гарбар Д. Формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти.....	79
Предместніков О. Право регулювання академічної свободи в сучасній вищій освіті: обмеження та гарантії.....	83
Сидоренко А., Ковальова Ю. Важливість підготовки фахівців у галузі вітрової енергетики в рамках спеціальності 101 "Екологія".....	89
Сіциліцин Ю. Впровадження штучного інтелекту в освітній процес університету на прикладі ChatGPT.....	94
Стратонов В. Юридична освіта: проблеми та виклики.....	98
Христова Т., Пюрко В. Магістральні вектори оптимізації здоров'я майбутніх учителів у контексті суспільних викликів.....	100
Христовой Р. Сучасні пріоритети управління процесом у сфері фізичної культури та спорту.....	105

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПІСЛЯВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Букша М., Мамонов М. Цифрова трансформація професійної (професійно-технічної) освіти в умовах війни в Україні.....	109
Кокарева А. Формування цифрової компетентності майбутніх студентів інженерів в технічному університеті.....	111
Кудінова М. Блог як засіб створення відкритого освітнього середовища закладу вищої освіти (на прикладі блогу діагностично-корекційної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053Психологія).....	115
Осадча К., Осадча М. Інструменти генеративного штучного інтелекту в комп'ютерній графіці.....	118
Сидорчук Р. Аналіз поняття інформаційно-цифрової компетентності....	123
Suprun O. AI tools for teaching foreign languages in higher education institutions.....	126

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОСВІТЯН В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНШИХ РЕФОРМ

Арестенко В., Кулик І. Застосування технології проблемного навчання в шкільному курсу хімії.....	129
---	-----

Bodyk O. <i>Adapting Pedagogical Approaches: The Evolution of the English Language Teacher's Mindset in the 21st Century</i>	133
Гейтенко В. Педагогічні умови формування навичок здорового способу життя школярів початкових класів засобами фізичного виховання в контексті реалізації Концепції Нової української школи.....	138
Гришко С., Зав'ялова Т., Непша О., Прохорова Л. Формування природоохоронних знань як компоненту екологічної компетентності майбутніх учителів географії в умовах Нової української школи.....	143
Дюжикова Т., Галиця В. Реалізація міжпредметних зв'язків у підготовці майбутніх учителів до керівництва професійним самовизначенням школярів.....	149
Ісагулян А., Таблер Т., Спірінцев Д. Організація позакласної роботи з фізики на засадах Нової української школи.....	154
Котова О., Кулябіна А. Фізичне виховання як складова пізнавальної активності учнів.....	159
Олійник І., Лисенко І. Фізична підготовка в волейболі як методична проблема.....	162
Подосиннікова Г. Формування навичок критичного мислення майбутніх учителів англійської мови в умовах онлайн навчання з використанням інтерактивних цифрових інструментів.....	166
Сопотницька О. В., Сопотницький Р. С. Професійна діяльність вчителя фізичної культури в новій українській школі.....	170
Цибульська В., Безверхня Г. Теренкур як засіб фізичного виховання студентської молоді.....	173

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЇЇ АДАПТИВНОСТІ

Бойко С. Впровадження освітніх технологій шляхом проведення експериментальної діяльності в закладах освіти.....	177
Галиця В., Ніколаєва Ю. Проблеми реалізації принципів свідомості, активності та самостійності учнів на уроках хімії в закладах загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання.....	182
Грудкіна Н., Колесников С., Малій Х. До питання прикладної спрямованості та використання систем комп'ютерної математики в процесі підготовки майбутніх інженерів.....	186
Ілійчук Л. Коучинг як інноваційна технологія підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців початкової освіти.....	192
Канарова О. Інноваційні педагогічні технології в умовах модернізації сучасної освіти.....	195
Круглик В. Підходи до формування професійної компетентності майбутніх веб-розробників.....	199

4. Терно С.О. Методика розвитку критичного мислення школярів у процесі навчання історії / С.О. Терно : [посібник для вчителя]. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2012. 70 с.

5. Тягло О. Критичне мислення – освітня інновація доби демократично орієнтованих трансформацій суспільства. Вісник програм шкільних обмінів. 2006. № 28. С. 7–10.

6. Критичне мислення: ключові характеристики та вправи для його розвитку. URL:<http://etwinning.com.ua/content/files/659841.pdf> (Дата звернення: 8.05.2022)

7. Halpern, D. F. Thought and Knowledge: An Introduction to Critical Thinking (5th ed.). New York, NY: Psychology Press, 2013. 640 p.

Олена Сопотницька

Тернопільський національний
Педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Роман Сопотницький

Тернопільська ЗОШ 27
імені Віктора Гурняка

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства, модернізації системи освіти, введення нових освітніх стандартів значно зростає роль вчителя як активного суб'єкта педагогічного процесу, підвищуються вимоги до його особистісних і професійних якостей, соціальної та професійної позиції, що відображено в Концепції Нової української школи. Нові принципи освіти вимагають від кожного вчителя високого професіоналізму, опанування та застосування сучасних педагогічних технологій і нових методів навчання і виховання, бажання та вміння постійно вчитися й самовдосконалюватися, творчого підходу та раціоналізму, а також готовності до змін в контексті реалізації змісту реформи Нової української школи.

Дослідження виконувалось за планом науково-дослідної теми кафедри теоретичних основ і методики фізичного виховання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка на тему: «Професійно-педагогічна підготовка майбутніх фахівців до формування фізичної культури учнівської молоді» (Державний реєстраційний номер: 0120U103906).

Виклики часу зумовили розроблення Концепції «Нова українська школа» – документа, який проголошує збереження цінностей дитинства, необхідність гуманізації навчання, особистісного підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють вияву творчості дітей [2].

Головна мета – створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті. Тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не бояться висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами. Ключова зміна для учнів стосується підходів до навчання та змісту освіти, адже головне завдання Нової української школи – виховати інноватора та громадянина, який вміє ухвалювати відповідальні рішення та дотримується прав людини [4].

З 2022 року впроваджується модельна навчальна програма «Фізична культура» для 5-6 класів. Це комплексна програма для адаптаційного циклу навчання, яка забезпечує наступність між початковою і базовою освітою, гнучкий перехід учнів від молодшого шкільного віку до підліткового.

Сьогоднішні реалії такі, що стара, іноді і відверто застаріла, система фізичного виховання учнів у закладах загальної середньої освіти вже не відповідає вимогам інформаційного суспільства та глобалізованого світу. Нація очікує від сучасного вчителя фізичної культури, який постійно працює над розвитком своєї педагогічної майстерності, проведення цікавих, здоров'язбережувальних уроків фізичної культури, на яких учні разом із педагогом вчать думати, творити та діяти. [1,с.2].

За новими стандартами базової середньої освіти, учителі повинні формувати гармонійний фізичний розвиток особистості та розширювати руховий досвід у формуванні стійкої мотивації. Цей стандарт привертає нас враховувати права дитини, її здібності, потреби та інтереси – тобто діяти за «принципом дитиноцентризму». Традиційна методика проведення уроку діями вчителя регламентує все: кількість повторень, тем, частоту, амплітуду рухів, техніку виконання нормативів тощо. У результаті ми даємо суто навчальний матеріал. Але орієнтації на особистість дитини немає. Отже, вчитель повинен змінити підхід та дати дітям проявити себе. Запропонувати власні варіанти вправ, сформувати особисте ставлення до руху, бути активним учасником процесу, а не просто відтворювати те, що йому каже вчитель.

Нова модельна програма фізичної культури зараз поділена на інваріативну (обов'язкову) та варіативну складову, яка містить 60 модулів (видів спорту). Ці модулі можна обрати або всі між собою поєднати. У процесі уроків учні можуть вільно змінювати обраний варіативний модуль, до того ж модулі що чверті мають теж змінюватися. Це підвищить мотивацію до уроків фізичної культури. Такий підхід запускає процеси самореалізації, особистісного зростання через вільний

вибір, дозволяє підвищити моторну щільність уроку. Зміни необхідні, бо зараз мова йде про здоров'я і виживання нашої нації.

На нашу думку важливу роль у професійній діяльності вчителя фізичної культури відіграє використання ігрових форм проведення занять, що веде до підвищення творчого потенціалу учнів і до глибшого, осмисленого і швидкого освоєння матеріалу. Ігрові форми роботи в освітньому процесі виконують ряд функцій: навчальна, виховна, коректувально-розвивальна, психотехнічна, комунікативна, розважальна, релаксаційна.

Обираючи ігрову технологію, як пріоритетну форму роботи з учнями є унікальна можливість зробити звичайний урок цікавим і захоплюючим. Оскільки ігрова діяльність на заняттях фізичної культури займає важливе місце в освітньому процесі. Цінність ігрової діяльності полягає в тому, що вона враховує педагогічну та психологічну природу дитини, відповідає її потребам і інтересам. Гра формує типові навички соціальної поведінки, специфічні системи цінностей, орієнтацію на групові і індивідуальні дії, розвиває стереотипи поведінки в суспільстві. Ігрова діяльність на уроках у школі дає можливість підвищити в учнів інтерес до навчальних занять. Дозволяє засвоїти більшу кількість інформації, заснованої на прикладах конкретної діяльності, що моделюється в грі, допомагає дітям у цьому процесі навчитися ухвалювати відповідальні рішення в складних ситуаціях.

Прискорення темпу сучасного життя ставить завдання активніше використовувати гру для виховання підростаючого покоління. Зараз зрозуміло, що ігри необхідні для забезпечення гармонійного поєднання розумових, фізичних і емоційних навантажень, загального комфортного стану. В стресових ситуаціях в умовах військового стану можна застосовувати рефлексію. Особливу увагу ігровим формам приділяють в віці 5-6 класу, оскільки в цьому віці закладаються основи ігрової діяльності, спрямовані на вдосконалення умінь і техніко-тактичних взаємодій, необхідних при подальшому вивченні та опануванні спортивних ігор. І, звичайно, рухливі ігри - це прекрасна база по розвитку рухових умінь і навичок.

Отже, в умовах Концепції Нової української школи розширюються функції та можливості вчителя фізичної культури, з'являються нові соціально-професійні ролі педагога в освітньому процесі. Для підвищення рівня фізичної активності учнів нової української школи, сучасний вчитель фізичної культури повинен:

- ✓ впроваджувати нові модулі;
- ✓ оновлювати структуру уроку;
- ✓ розробляти та проводити інтегровані уроки;
- ✓ розробляти та реалізовувати навчальні програми;
- ✓ забезпечувати до 80% моторної щільності на уроці;
- ✓ здійснювати формувальне оцінювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: О. С. Педан, Г. А. Коломоець, А. А. Боляк, А. А. Ребрина, В. В. Деревянко, В. Г. Стеценко, О. І. Остапенко, О. М. Лакіза, В. М. Косик та інші). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 року № 752. URL: <https://cutt.ly/zCPnioG>.
2. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / za zag. red. N.M. Bibik. – Київ: Літера ЛТД, 2018. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>
3. Сопотницька О.В. Впровадження тренінгу на уроках фізичної культури нової української школи. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інтеграція українських наукових досліджень в міжнародний простір: регіональний аспект», присвяченої 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя, 21 квітня 2023 р.) Запоріжжя: ФОП Однорог Т.В., 2023. С. 257-259
4. <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

Вікторія Цибульська

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Галина Безверхня

Луцький національний технічний університет

ТЕРЕНКУР ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Фізична підготовка є важливою складовою успішної діяльності людини. До засобів фізичної підготовки також належить і теренкур (оздоровча ходьба). Оздоровча ходьба є одним з чинників здорового способу життя. Ходьба – складний поєднаний рух, у якому бере участь приблизно 56 % всіх м'язів тіла одночасно, причому найбільш масивні м'язи ніг [1, 2, 3].

Теренкур (лікувальна ходьба) – (нім. «Terrain» – місцевість, ділянка, територія; «Kur» – лікування) – метод лікування дозованою ходьбою по спеціально-організованому маршруту, дозований відстанню, часом і кутом нахилу [6].

Мала рухливість, нераціональне харчування, емоційні перевантаження сучасної студентської молоді гостро порушують питання про якість і обсяг